

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. december 3.
(OR. en)

14692/21

**Intézményközi referenciaszám:
2021/0401(CNS)**

**JAI 1343
MIGR 266
ASILE 71
FRONT 422
RELEX 1055**

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2021. december 2.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2021) 752 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a Lettország, Litvánia és Lengyelország érdekében hozott átmeneti szükséghelyzeti intézkedésekről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2021) 752 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2021) 752 final

Brüsszel, 2021.12.1.
COM(2021) 752 final

2021/0401 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a Lettország, Litvánia és Lengyelország érdekében hozott átmeneti szükséghelyzeti intézkedésekről

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az EUMSZ 78. cikke (3) bekezdésének alkalmazása válaszul a migránsok instrumentalizálására a külső határokon

Az Európai Tanács 2021. október 21–22-i következtetései kiemelik, hogy az EU nem fogadja el harmadik országok arra irányuló kísérleteit, hogy politikai célokból eszközként használják a migránsokat. A vezetők elkötelezték magukat amellelt, hogy továbbra is fellépnek a belarusz rezsim által indított, jelenleg zajló hibrid támadással szemben. Emlékeztettek arra is, hogy biztosítani kell a visszaküldések eredményességét és a visszafogadási megállapodások maradéktalan végrehajtását, a megfelelő befolyásgyakorlás bevetésével. Kijelentették, hogy az Európai Unió továbbra is elkötelezett amellelt, hogy biztosítsa külső határainak hatékony ellenőrzését. Az Európai Tanács ezzel összefüggésben felkérte a Bizottságot, hogy szükség esetén tegyen javaslatot az EU jogi keretében végrehajtandó változtatásokra, valamint megfelelő pénzügyi támogatáson alapuló, konkrét intézkedésekre, hogy biztosítani lehessen az uniós joggal és a nemzetközi kötelezettségekkel – ezen belül az alapvető jogokkal – összhangban álló, azonnali és megfelelő válaszlépéseket.

Tekintettel arra, hogy Lettország, Litvánia és Lengyelország olyan szükséghelyzettel szembesül, amelyet harmadik országok – Belarusz által politikai célokból instrumentalizált – állampolgárainak a beáramlása jellemez, a tervezett konkrét intézkedések részeként a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 78. cikkének (3) bekezdésén alapuló átmeneti szükséghelyzeti intézkedésekre irányuló javaslatot terjeszt elő. Ezzel eleget tesz az érintett tagállamok azon kérésének is, hogy az EU külső határain kialakuló migrációs szükséghelyzet hatékony kezelése érdekében átmeneti intézkedésekre támaszkodhassanak. Ez tehát válaszlépés az EU egészét érő hibrid támadásra.

Belarusz kihívások elé állította az Uniót – különösen Lettországot, Litvániát és Lengyelországot – azzal, hogy lépéseinek eredményeként ezekben az országokban nem látott mértékben emelkedett a határt Belaruszból szabálytalanul átlépők száma. Bár az elmúlt években szinte egyáltalán nem történtek kísérletek az EU külső határainak Belaruszból kiinduló jogellenes átlépésére, 2021 nyara óta az ilyen átlépések száma folyamatosan nő. Ezek a lépések olyan hibrid támadásnak minősülnek, amely során az Európai Unió destabilizálására, valamint a társadalom és a kulcsfontosságú intézmények aláásására irányuló szélesebb körű, összehangolt erőfeszítés részeként határozott kísérletet tesznek arra, hogy folyamatos és elhúzódó válságot idézzenek elő. Az említett lépések valós fenyegetést és konkrét veszélyt jelentenek az EU biztonságára.

A javaslat célja az, hogy a szükséges intézkedések és operatív támogatás megteremtése révén támogatást nyújtson Lettország, Litvánia és Lengyelország számára ahhoz, hogy a Belarusz által instrumentalizált emberek érkezését – az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartása mellett – emberséges, rendezett és méltó módon kezelje. A javaslat kiegészíti a diplomáciai erőfeszítéseket és az Unió által e hibrid támadásra válaszul elfogadott egyéb intézkedéseket.

A migránsok Belarusz általi instrumentalizálása súlyos helyzetet teremtett az Európai Unió és Belarusz közötti határregióban tartózkodó, említett személyek számára. Belarusz intézkedései humanitárius válsághelyzetet okoztak, amely már több igazolt halálos áldozatot követelt. A válság kezelése elsősorban Belarusz felelőssége. Az országot köti a Genfi Egyezmény, a

visszaküldés tilalmának elvét is ideértve, valamint csatlakozott a Globális Megállapodáshoz. Ezért míg az EU továbbra is hozzá fog járulni a Belarusz területén a rászorulóknak számára biztosított humanitárius segítségnyújtáshoz, Belarusznak gondoskodnia kell a területén tartózkodó menekültek megfelelő védelméről, és e célból együtt kell működnie az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalával (a továbbiakban: UNHCR) és a Nemzetközi Migrációs Szervezettel (a továbbiakban: IOM). A Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat szorosan együttműködik az ENSZ-szel és annak szakosított intézményeivel, valamint az érintett emberi jogi szervezetekkel annak érdekében, hogy – a romló időjárási körülményeket is figyelembe véve – megelőzze a további humanitárius válsághelyzetek kialakulását.

Ezen instrumentalizáció eredményeképpen 2021-ben (november 21-ig bezárólag) 7 831 harmadik országbeli állampolgár lépett be jogellenesen Belarusból Lettország, Litvánia és Lengyelország területére, míg a teljes 2020-as évben összesen csak 257-en. Emellett Litvániában 2 676, Lettországból 579, Lengyelországban pedig 6 730 menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be. A három tagállam továbbá 42 741 határátlépési kísérletet akadályozott meg. Bár nehéz lenne pontos becslést adni, jelenleg akár a 10 000-t is elérheti a Belaruszban rekedt migránsok száma, és eközben napi szinten új érkezőkkel kell számolni.

Ennek eredményeként Lettország, Litvánia és Lengyelország szükségállapotot hirdetett ki. Az uniós és a tagállami erőfeszítések ellenére nem sikerült megakadályozni a helyzet további romlását. Harmadik országbeli állampolgárok még mindig megkísérelnek Belarusból belépni Lettország, Litvánia és Lengyelország területére, és a helyzet a jelenlegi javulása ellenére még mindig nagyon instabil.

A Litvánia általi júniusi értesítést követően a Bizottság a migrációval kapcsolatos felkészültségi és válságkezelési uniós mechanizmusról (migrációs felkészültségi és válságkezelési terv) szóló, 2020. szeptember 23-i (EU) 2020/1366 bizottsági ajánlással¹ összhangban rendszeres nyomonkövetési mechanizmust hozott létre a migrációs felkészültségi és válságkezelési mechanizmus uniós hálózatán (a továbbiakban: migrációs felkészültségi és válságkezelési hálózat) keresztül. Ennek keretében az érintett tagállamok, az Európai Külügyi Szolgálat, az érintett uniós ügynökségek és a Bizottság szolgálatai rendszeres beszámolás mellett adatokat, információkat és ismereteket osztanak meg.

Az Európai Unió támogatja a belarusz rezsim célpontjává vált tagállamokat. A válság kezdete óta a Bizottság a Lettországgal, Litvániával és Lengyelországgal vállalt uniós szolidaritás gyakorlati megvalósításán munkálkodik, és júliusban 36 millió EUR összegű szükséghelyzeti pénzügyi támogatást nyújtott Litvániának. Az e tagállamok számára a Határigazgatási és Vízügyeszköz keretében erre a pénzügyi időszakra előirányzott 360 millió EUR-n felül a Bizottság 2021-re és 2022-re további mintegy 200 millió EUR-s kiegészítő összeget bocsát majd rendelkezésre.

Litvánia továbbá 2021. július 15-én aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, és a Bizottság végzi a 19 tagállamtól érkező segítségnyújtás koordinációját. A mechanizmuson keresztül Litvánia sátrakat, ágyakat, fűtési rendszereket és a területén tartózkodó migránsok szükségleteinek kielégítéséhez elengedhetetlen más eszközöket kapott. Ugyanez a lehetőség Lettország és Lengyelország számára is nyitva áll.

Egy további fontos elem az uniós ügynökségek operatív támogatása. Litvánia kérésére az EU a válság kezdetétől fogva rögtön segítséget nyújtott. Az Európai Menekültügyi Támogatási

¹ HL L 317., 2020.10.1., 26. o.

Hivatal (a továbbiakban: EASO) operatív támogatást biztosított Lettországnak és Litvániának, hogy segítsen nekik megbirkózni az instrumentalizálás helyzetével. Az EASO mindenképp a menedékjog iránti kérelmek kezelése, a befogadással kapcsolatos igazgatási feladatok és a tolmácsolás terén nyújtott segítséget. Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) és az Europol is támogatást nyújtott a segítségüket kérő tagállamoknak. Az uniós ügynökségek különösen szakértőket küldtek ki határellenőrzési és hírszerzési intézkedések végrehajtására, továbbá a visszaküldési kapacitás megerősítésén és visszaküldési műveletek végrehajtásán dolgoztak. Ennek a támogatásnak köszönhetően már jelentős számban hajtottak végre visszaküldési műveleteket. Jelenleg a támogatás több mint 111 határőrt, több mint 82 menekültügyi szakértőt és két Europol-vendégtisztet jelent. Az ügynökségek mostantól tovább folytathatják az operatív támogatás megerősítését, és fontos, hogy a három tagállam teljes mértékben kihasználja ezt a támogatást.

Ezt a pénzügyi és operatív támogatást olyan külpolitikai intézkedések támasztották alá, amelyek célja a migránsok instrumentalizálásának kezelése és az érkezők számának csökkentése. Ezen intézkedések meghozatalára azután került sor, hogy a 2020 augusztusában elcsalt elnökválasztást, majd a Lukasenko-rezsim általi, saját népével szembeni széles körű és egyre fokozódó elnyomást, valamint a Ryanair repülőjáratának földre kényszerítését követően elhúzódó szembenállás alakult ki Belarusszal. Az Unió – amellet, hogy az elcsalt választásokra és a Ryanair repülőjáratának eltérítésére adott válaszként átfogó gazdasági és pénzügyi szankciócsomagot fogadott el, valamint megtiltotta a belarusz légitársaságok számára az uniós légtér használatát és az uniós repülőterekhez való hozzáférést – további konkrét válaszintézkedéseket hozott a migránsok Belarusz általi instrumentalizálására vonatkozóan. 2021. november 9-én a Tanács elfogadta az EU és Belarusz közötti vízumkönnyítési megállapodás részleges felfüggesztéséről szóló bizottsági javaslatot. 2021. november 15-én a Tanács módosította a Belaruszra vonatkozó uniós szankciórendszert, és az Unió immár az uniós határok jogellenes átlépését elősegítő tevékenységeket szervező vagy azokhoz hozzájáruló személyeket és szervezeteket is megcélozhatja. A Tanács politikai megállapodásra jutott az ötödik jegyzékbevételei csomagról is. 2021. november 23-án a Bizottság javaslatot terjesztett elő az EU-ba irányuló embercsempészetet vagy emberkereskedelmet folytató vagy azt elősegítő fuvarozók tevékenységének megelőzésére és korlátozására.

A Bizottság, a külügyi és biztonságpolitikai főképvisező és a tagállamok intenzív diplomáciai erőfeszítéseket is tettek a fő származási és tranzitországok felé annak megakadályozása érdekében, hogy ezen országokból még több állampolgár érkezzen Belaruszon keresztül. Ennek keretében felvették a kapcsolatot a harmadik országokkal a belarusz dezinformáció elleni küzdelem céljából, valamint azért, hogy megszerezzék támogatásukat saját állampolgáraik visszatéréséhez és visszafogadásához. A megkeresések során közvetlenül is felvették a kapcsolatot a légitársaságokkal és a polgári légiközlekedési hatóságokkal, hogy feltárják, miként lehetne visszaszorítani a Belaruszba irányuló, nem jóhiszemű utazást.

Ezek az intézkedések gyors eredményeket hoztak, de a határon fennálló helyzet változatlanul nagyon instabil: Belarusz továbbra is instrumentalizálja az Unió külső határaitra érkező migránsokat. A gyors reagálás szempontjából kulcskérdés, hogy éberren és felkészülten várjuk az új fejleményeket.

Amellet, hogy továbbra is operatív és pénzügyi segítséget nyújt az érintett tagállamoknak, az Uniónak el kell látnia az érintett tagállamokat az ahhoz szükséges jogi eszközökkel, hogy nemzetbiztonságuk és az Unió biztonságának védelmében gyorsan reagálhassanak. Ezeknek az intézkedéseknek ki kell egészíteniük az Unió és az érintett tagállamok által hozott

intézkedéseket. Az EUMSZ 78. cikkének (3) bekezdése értelmében a Tanács széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik azon intézkedések megválasztását illetően, amelyek az adott szükséghelyzetre való gyors és hatékony reagálást biztosítják. Fejlesztheti és módosíthatja a meghozott intézkedéseket, megőrizve azok átmeneti jellegét.

Az e javaslatban foglalt intézkedések lehetővé teszik az érintett tagállam számára, hogy ellenőrzött és hatékony módon kezelje a helyzetet, ugyanakkor biztosítsa az alapvető jogok és a nemzetközi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartását, amint azt az Európai Tanács a Bizottsághoz intézett felhívásában kiemelte.

A rendelkezések túlmutatnak a menekültügyi eljárásokról szóló 2013/32/EU irányelvben a nagyszámú harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy érkezése esetére előírt rendelkezéseken, és céljuk az, hogy kezeljék a migránsok instrumentalizálása kapcsán kialakult sajátos helyzetet, miközben tiszteletben tartják a menedékjogot vagy a visszaküldés tilalmának elvét.

A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv rendelkezéseinek nem célja az olyan helyzetek kezelése, amikor a migránsok instrumentalizálása miatt támadás éri az Unió integritását és biztonságát. Ezért ez a javaslat a jelenlegi helyzetben érintett tagállamok igényeihez igazított, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló ideiglenes szükséghelyzeti eljárást állapít meg. A migráció és a menekültügy kezelésére irányuló szükséghelyzeti eljárás és az e határozatban foglalt egyéb intézkedések célja, hogy segítse az érintett tagállamokat az ahhoz szükséges lépések megtételében, hogy az Unió alapvető értékeivel összhangban hatékonyan reagálhassanak a harmadik ország ellenséges fellépéseire.

Litvánia, Lettország és Lengyelország az Unió integritásának és biztonságának védelme érdekében megerősítette a határőrizetet és fokozta az egyéb határellenőrzési intézkedéseket. Emellett kezelniük kell a határaikhoz érkező harmadik országbeli állampolgárokat is. Ezen intézkedések részeként az említett tagállamok a jelenlegi körülmények miatt kénytelenek voltak korlátozni a nyitott határátkelőhelyek számát, és jelentős számú határőrt rendeltek ki a zöldre.

Az e határozatban foglalt intézkedések ideiglenes, rendkívüli és kivételes jellegűek, és a határellenőrzési intézkedéseket a menekültügy és a visszaküldés területére vonatkozó egyedi intézkedésekkel egészítik ki. Tekintettel a jelenlegi helyzetre, és figyelembe véve, hogy az Unió összehangolt intézkedései eredményeként már kevesebben érkeznek, ezeket az intézkedéseket hat hónapig kell alkalmazni. Ez az időszak elegendőnek tekinthető ahhoz, hogy az érintett tagállamok hatékonyan kezelhessék a kivételes helyzetet. E hat hónapos időszak lejárta előtt a Bizottság rendszeresen újraértékeli a helyzetet, és javaslatot tehet a Tanácsnak az e javaslatban szereplő intézkedések alkalmazásának meghosszabbítására vagy hatályon kívül helyezésére.

Az e javaslatban meghatározott, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló szükséghelyzeti eljárás különös eljárási rendelkezéseket irányoz elő a nemzetközi védelem iránti kérelmek nyilvántartásba vételére és benyújtására, a hosszabb nyilvántartásba vételi határidőkre, valamint annak lehetőségére, hogy a határon vagy a tranzitónában döntsenek valamennyi kérelem elfogadhatóságáról vagy megalapozottságáról, kivéve az olyan eseteket, amikor nem biztosítható valamilyen konkrét kiszolgáltatottság kezelése. Emellett különös rendelkezéseket ír elő a visszaküldésre és a befogadás anyagi feltételeire vonatkozóan is. Ezeket az intézkedéseket számos biztosíték egészíti ki. Minden más vonatkozásban

alkalmazni kell a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben és különösen az irányelv II. fejezetében előírt garanciákat.

A javaslat operatív támogatásról szóló fejezetet is tartalmaz a három érintett tagállam kérésére az uniós ügynökségek által nyújtott támogatás lehetséges megerősítése céljából.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Ez a javaslat teljes mértékben összhangban van a 2020 szeptemberében elfogadott új migrációs és menekültügyi paktummal és az azt kísérő jogalkotási javaslatokkal.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Ez a javaslat összhangban van annak szükségességével, hogy az új migrációs és menekültügyi paktumban meghatározott átfogó megközelítéssel összhangban tartósan csökkenteni kell az irreguláris érkezések okozta nyomást, és szilárd külső határokat kell fenntartani. A javaslat kiegészíti a Schengeni határellenőrzési kódexet és a küszöbön álló schengeni reformot, amelyben a Bizottság állandó keretet kíván javasolni az Uniót a jövőben fenyegető lehetséges instrumentalizálási helyzetek kezelésére. Célja továbbá, hogy csökkentse az irreguláris migránsok továbbutazását és a schengeni térségre nehezedő nyomást. Az új migrációs és menekültügyi paktumban meghatározott, a migrációkezelésre vonatkozó átfogó megközelítéssel összhangban hatékonyan elősegíti a gyors visszaküldést és a visszafogadást olyan helyzetekben, amikor instrumentalizálás történik. Összhangban van továbbá az Unió külső tevékenységével, például az uniós korlátozó intézkedésekkel, és azokkal párhuzamosan kell alkalmazni. Ez a javaslat az EU határain elkövetett hibrid támadás és mesterségesen előidézett migrációs nyomás elleni küzdelemre irányuló átfogó uniós intézkedéscsomag részét képezi.

2. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

Az intézkedések összefoglalása

1. A migráció és a menekültügy kezelésére irányuló, a külső határokon folytatott szükséghelyzeti eljárás

Hibrid támadással szembeülve Lettország, Litvánia és Lengyelország kénytelen volt minimálisra csökkenteni a határforgalmat, vagyis korlátozta a nyitott határátkelőhelyek számát a jogellenes belépés megakadályozása, valamint a nemzetbiztonság és a területi integritás védelme érdekében.

Azonban még mindig sok migráns rekedt a három érintett tagállam területén, és a határ belarusz oldalán változatlanul instabil a helyzet a folyamatos irreguláris érkezések miatt. Annak érdekében, hogy a jelenlegi szükséghelyzetben a határellenőrzési intézkedésekkel koherens megközelítést lehessen alkalmazni, valamint hogy Lettország, Litvánia és Lengyelország kezelni tudja a jelenlegi áramlásokat, illetve a területükön már jelen lévő személyeket is, ez a javaslat a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló szükséghelyzeti eljárást hoz létre a jogellenes határátlépést vagy a határátkelőhelyeken való megjelenést követően a belarusz határ közelében elfogott vagy talált harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan.

- a) A külső határokon folytatott menekültügyi eljárás

Ezen eljárás fő ismérvei a következők:

- **Az érintett tagállamnak lehetősége van arra, hogy a menedékjog iránti kérelmet kizárólag a határ közelében találhatók, meghatározott**

regisztrációs pontokon – többek között az erre a célra kijelölt határátkelőhelyeken – vegye nyilvántartásba és biztosítson lehetőséget azok tényleges benyújtására

Ennek az eljárásnak a keretében lehetővé kell tenni az érintett tagállamok számára annak előírását, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmek nyilvántartásba vétele és benyújtása a határ közelében található, meghatározott regisztrációs pontokon – adott esetben erre a célra kijelölt határátkelőhelyeken – történjen. Ez a migrációs áramlások rendezettebb kezelését tenné lehetővé, és összhangban van a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv által már biztosított lehetőségekkel is.

A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok előírhatják, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmek valamely kijelölt helyen kerüljenek benyújtásra. Az irányelv azonban nem határozza meg, hogy a nyilvántartásba vételre hol kerüljön sor. Az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése mindössze azt írja elő, hogy amennyiben bárki nemzetközi védelemért folyamodik, a kérelmet nyilvántartásba kell venni. A tagállamok ezért a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vételének és benyújtásának helyeként meghatározott regisztrációs pontokat jelölhetnek ki, amelyek határátkelőhelyek is lehetnek. A 6. cikk (2) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a kérelmezőknek ténylegesen lehetőségük legyen arra, hogy kérelmüket mielőbb benyújtsák. Ezért, valamint a menekültügyi eljáráshoz történő valódi és hatékony hozzáférés biztosítása érdekében Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak biztosítania kell elegendő számú regisztrációs pont – beleértve a határátkelőhelyeket is – kijelölését és nyilvántartását erre a célra, valamint azt, hogy a kérelmezők tájékoztatást kapjanak azon legközelebbi pontok helyéről, ahol kérelmüket benyújthatják.

- **A nyilvántartásba vétel határidejének meghosszabbítása legfeljebb négy hétre**

A külső határokon folytatott különleges menekültügyi eljárás szerint a nemzetközi védelem iránti kérelmek nyilvántartásba vételének határideje legfeljebb négy hét (szemben a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvvel, amely három vagy hat napot, illetve tömeges beáramlás esetén legfeljebb 10 napot ír elő).

Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak szüksége lehet erre a rugalmasságra ahhoz, hogy hatékonyan reagálhasson Belarusz ellenséges lépéseire, lehetővé téve számukra a Belarusz általi instrumentalizálás és hibrid támadás miatt kialakult hirtelen beáramlás kezelését.

Tekintettel Belarusz hirtelen és előre nem látható fellépésére/beavatkozására, az érintett tagállamoknak a határaikhoz érkező harmadik országbeli állampolgárok kezelése mellett erőforrásokat is át kell csoportosítaniuk területi integritásuk védelmére. Ennek eredményeként az érintett tagállamoknak időre lehet szükségük erőforásaik átszervezéséhez és kapacitásuk növeléséhez, amihez többek között az uniós ügynökségek is támogatást nyújthatnak.

Amennyiben a tagállamok élnek a hosszabb nyilvántartásba vételi határidővel, előnyben kell részesíteniük a valószínűleg megalapozott vagy a kiskorúak és családtagjaik által benyújtott kérelmek nyilvántartásba vételét és vizsgálatát.

- **A határon folytatott gyorsított eljárás alkalmazásának lehetősége valamennyi kérelem esetében**

A jelenlegi helyzetben az intézkedéseknek támogatniuk kell az érintett tagállamokat abban, hogy védelmezzék területi integritásukat és megakadályozzák a beutazási feltételeket nem teljesítők belépését, miközben biztosítják az alapvető jogok védelmét. Az a lehetőség, hogy a

menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 43. cikkével összhangban a területre való belépés engedélyezése nélkül vizsgálható egy kérelem a határon, ilyen jellegű védelmet nyújt, de a jelenlegi szabályok szerint a határon folytatott eljárás keretében csak korlátozott körülmények között lehetséges a kérelem érdemi vizsgálata. Bár bizonyos feltételek mellett ez a helyzet állhat fenn a területre jogellenesen belépő kérelmezők esetében, ez a határozat valamennyi kérelmezőre kiterjeszti ezt a lehetőséget, és nem zárja ki a kérelmezők egyetlen kategóriáját sem.

A javaslat lehetővé teszi, hogy Lettország, Litvánia és Lengyelország – a különleges menekültügyi eljárás keretében – a határon folytatott gyorsított eljárást alkalmazza valamennyi kérelem elfogadhatóságának és megalapozottságának elbírálására, kivéve, ha a különleges egészségügyi problémákkal küzdő kérelmezők számára nem biztosítható megfelelő támogatás. Ezen intézkedés eredményeként Belaruszban kevésbé nyílik lehetősége arra, hogy olyan harmadik országbeli állampolgárokat instrumentalizáljon, akikre nem alkalmazható a határon folytatott eljárás. Amint azt a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv előírja, és e javaslat kifejezetten kimondja, alkalmazni kell a határon folytatott eljárás során a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv II. fejezetében foglalt alapelveket és garanciákat annak biztosítására, hogy a nemzetközi védelemért folyamodó személyek jogai védelemben részesüljenek, a menedékjog fenntartása és a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartása mellett. Ezenkívül a javaslat értelmében kötelezően elsőbbséget kell biztosítani a megalapozott kérelmeknek, valamint a családok és gyermekek által benyújtott kérelmeknek.

Emellett Lettország, Litvánia és Lengyelország tizenhat hétre meghosszabbíthatja a határon folytatott eljárás időtartamát. Az említett tizenhat héten belül határozatot kell hozni a kérelemről, a közigazgatási határozat elleni esetleges fellebbezést is beleszámítva. A nyilvántartásba vételi határidő fent említett meghosszabbításához hasonlóan a határon folytatott eljárás időtartamának meghosszabbítása is olyan intézkedésnek tekinthető, amely segíti a tagállamokat a migránsok instrumentalizálása jelentette helyzetben és tekintettel a belarusz intézkedések természetére és váratlan jellegére. Az érintett tagállamoknak időre lehet szükségük erőforrásaik átszervezéséhez és kapacitásuk növeléséhez, amihez többek között az uniós ügynökségek is támogatást nyújthatnak. Ezenkívül a határon folytatott eljárás keretében több feldolgozandó ügy lesz (mivel elvileg minden kérelmező ezen eljárás hatálya alá tartozhat), mint rendes körülmények között. Ezért a meghosszabbítás segíteni fogja az adott tagállamot abban, hogy hosszabb ideig alkalmazza a belépés meg nem történetére vonatkozó jogi fikciót, ami nagyobb rugalmasságot biztosít a megnövekedett munkateher kezeléséhez.

Lettország, Litvánia és Lengyelország a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 46. cikkének (6) bekezdésében meghatározott – a tagállamok számára a fellebbezés automatikus halasztó hatályának korlátozását lehetővé tevő – szabályok alkalmazását is kiterjesztheti a határon folytatott valamennyi eljárásra, és így a 46. cikk (7) és (8) bekezdése szerinti garanciák tiszteletben tartása mellett a bíróságra ruházhatja annak eldöntését, hogy a kérelmező a tagállam területén maradhat-e.

Tekintettel a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben és a befogadási feltételekről szóló irányelvben foglalt biztosítékokra, a kérelmezők őrizetbe vételét a határon folytatott menekültügyi eljárás összefüggésében is végső eszközként kell alkalmazni, amennyiben a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés nem alkalmazható. Ezért a menekültügyi eljárás nem vonja maga után a kérelmezők szisztematikus őrizetbe vételét.

Annak érdekében, hogy a kiszolgáltatott kérelmezők élhessenek jogaikkal, Lettország, Litvánia és Lengyelország nem alkalmazhatja a határon folytatott eljárást abban az esetben, ha a kérelmező egészségi állapota nem teszi lehetővé a szükséges támogatás biztosítását a kérelemnek a határon vagy a tranzitónákban történő vizsgálata esetén.

- b) A befogadás anyagi feltételei – Lehetőség arra, hogy az érintett országok kizárólag az alapvető szükségleteket fedezzék

Amennyiben egy adott tagállam instrumentalizálás kapcsán harmadik országbeli állampolgárok hirtelen beáramlásával szembesül, nehézséget okozhat számára a befogadás anyagi feltételeinek teljesítése. Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak azonban gondoskodnia kell arról, hogy minden fellépés tiszteletben tartsa az alapvető humanitárius garanciákat, például a harmadik országbeli állampolgárok számára élelmiszert, vizet, ruházatot, megfelelő orvosi ellátást, a kiszolgáltatott személyek támogatását és ideiglenes szállást kell biztosítaniuk területükön, amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága is megállapította az e tagállamokkal kapcsolatban a közelmúltban ideiglenes intézkedéseket elrendelő végzéseiben.

A befogadási feltételekről szóló irányelv 18. cikkének (9) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kellően indokolt esetekben és bizonyos feltételek mellett a befogadási feltételekről szóló irányelvben előírtaktól eltérő anyagi befogadási feltételeket írjanak elő, ha ezek minden esetben fedezik az alapszükségleteket. Ez a javaslat kiterjeszti annak lehetőségét, hogy a tagállamok a migránsok jelenlegi instrumentalizálása kapcsán eltérő anyagi befogadási feltételeket írjanak elő, ha ezek a feltételek – az emberi méltóságot maradéktalanul tiszteletben tartva – fedezik az alapszükségleteket, ideértve az ideiglenes szállást, az élelmet, a vizet, a ruházatot, a megfelelő orvosi ellátást és a kiszolgáltatott személyek támogatását.

- c) Kiutasítási eljárás a külső határokon

Annak érdekében, hogy Lettország, Litvánia és Lengyelország meg tudjon birkózni a harmadik országbeli állampolgárok jelenlegi beáramlásával, a javaslat lehetőséget biztosít a 2008/115/EK irányelv alkalmazásától való eltérésre azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek esetében, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét az e javaslat 2. cikkében meghatározott eljárással összhangban elutasították. Azon harmadik országbeli állampolgárok vonatkozásában, akik nem folyamodtak nemzetközi védelemért, Lettország, Litvánia és Lengyelország a visszatérési irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját alkalmazhatja. Az e javaslat 3. cikkében meghatározott eltérés célja egy olyan mechanizmus létrehozása, amely hasonló a visszatérési irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott eltéréshez, különösen azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek vonatkozásában, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét az e javaslat 2. cikkében meghatározott eljárással összhangban elutasították.

- d) További biztosítékok

A javaslat rendelkezéseket határoz meg az ahhoz való jog garantálására, hogy valódi és tényleges módon lehessen védelemért folyamodni, és ennek keretében megfelelő helyszínek biztosításáról rendelkezik a kérelmezők számára ahhoz, hogy hivatalosan benyújthassák menedékjog iránti kérelmüket. A menekültügyi eljáráshoz való hozzáférés garantálása érdekében Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak megfelelően tájékoztatnia kell a harmadik országbeli állampolgárokat vagy hontalan személyeket olyan nyelven, amelyet a

harmadik országbeli állampolgár megért vagy észszerűen feltételezhető, hogy megért az alkalmazott intézkedésekről, a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vétele és benyújtása céljából rendelkezésre álló pontokról, különösen a legközelebb található pontról, ahol nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújthatnak be, a kérelemről hozott határozat elleni fellebbezés lehetőségéről és az intézkedések időtartamáról.

2. Uniós ügynökségek által nyújtott operatív támogatás

Mivel a belarusz fellépések hatása könnyen áterjedhet a tágabban vett szomszédos tagállamokra és az Európai Unióra (vagy eleve ez a céljuk), rendelkezni kell az uniós szintű támogatás nyújtását lehetővé tevő eszközökről. Amennyiben Lettország, Litvánia és Lengyelország támogatást kér az uniós ügynökségektől, az ügynökségeknek kiemelten kell kezelniük az általuk kínált operatív támogatást. Különösen ez lenne a helyzet az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatallal (EASO), amely segíteni tud a kérelmek nyilvántartásba vételében és feldolgozásában, a kiszolgáltató migránsok előszűrésének biztosításában, valamint támogatni tudja a befogadó létesítmények igazgatását, megtervezését és megfelelő színvonalának kialakítását; vagy a Frontex által a határellenőrzési tevékenységekhez nyújtott támogatással, az előszűrést és a visszaküldési műveleteket is ideértve; illetőleg az Europol által biztosított hírszerzési információkkal.

3. Egyéb rendelkezések

A javaslat rendelkezéseket tartalmaz továbbá a Bizottság, a tagállamok és az uniós ügynökségek közötti együttműködésről, valamint a tagállamok azon kötelezettségéről, hogy a migrációs felkészültségi és válságkezelési mechanizmus uniós hálózatán keresztül továbbra is jelentsék a releváns adatokat és statisztikákat, továbbá előírja a Bizottság számára a helyzet rendszeres értékelését. Személyi hatályra vonatkozó rendelkezést is tartalmaz, amely biztosítja, hogy azok a személyek, akik e határozat előtt, de az instrumentalizálás keretében érkeztek, és akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét még nem vették nyilvántartásba, vagy akik esetében még nem indult meg a kiutasítási eljárás, a határozat rendelkezései alá tartozzanak, és élhessenek az abban foglalt előnyökkel. Ez jogbiztonságot és kiszámíthatóságot biztosít e harmadik országbeli állampolgárok számára az alkalmazandó eljárási szabályokkal kapcsolatban. Több preambulumbekzdés foglalkozik a változó geometriával, Írország és Dánia e határozatban való részvétele tekintetében. Az érintett tagállamok kötelesek megszüntetni minden intézkedést, ha a sükséghelyzet már nem áll fenn.

• Jogonalap

Ez a javaslat átmeneti intézkedéseket tartalmaz három tagállam (Lettország, Litvánia és Lengyelország) érdekében, mivel ezek a tagállamok harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemezte sükséghelyzettel szembesülnek, amelyet migránsok instrumentalizálása okoz. A sükséges átmeneti támogatási intézkedések túlmutathatnak a közös európai menekültügyi rendszeren. Ezért az EUMSZ 78. cikkének (3) bekezdése képezi a megfelelő jogonalapot, amely alapján a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően elfogadhatja ezeket az átmeneti intézkedéseket.

Az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlata² szerint az EUMSZ 78. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „átmeneti intézkedések” fogalma kellően tág hatállyal rendelkezik ahhoz, hogy lehetővé tegye minden olyan átmeneti intézkedés elfogadását, amely ahhoz

² A C-643/15. és C-647/15. sz., *Szlovák Köztársaság és Magyarország kontra Tanács* egyesített ügyekben 2017. szeptember 6-án hozott ítélet 77. és 78. pontja.

szükséges, hogy hatékonyan és gyorsan lehessen reagálni egy, harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemezte szükséghelyzetre, amely ebben az esetben a migránsok politikai célból történő instrumentalizálása miatt alakult ki. Az ilyen átmeneti intézkedések főszabálya szerint a jogalkotási aktusok rendelkezéseitől is eltérhetnek. A Bizottság és a Tanács általában széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik azon intézkedések megválasztását illetően, amelyek egy adott szükséghelyzetre való gyors és hatékony reagálást biztosítják. Fejleszthetik és módosíthatják a meghozott intézkedéseket, megőrizve azok átmeneti jellegét³.

Ezért ezen ítélkezési gyakorlattal összhangban a javaslat egyedi (a nyilvántartásba vétellel, a hivatalos benyújtással és a határon folytatott eljárással kapcsolatos) átmeneti intézkedéseket tartalmaz a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv, a befogadási feltételekről szóló irányelv és a visszatérési irányelv által szabályozott területeken az alapjogok tiszteletben tartását garantáló biztosítékokkal együtt, valamint az Európai Unió ügynökségei által az érintett tagállamok érdekében és kérésére hozott operatív támogatási intézkedéseket határoz meg.

- **A szubszidiaritás elve**

Az EUMSZ-nek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségről szóló V. címe e területeken bizonyos hatáskörökkel ruházza fel az Európai Uniót. E hatásköröket az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkével összhangban kell gyakorolni, vagyis csak akkor és annyiban, amikor és amennyiben a tervezett intézkedés céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés léptéke vagy hatása miatt uniós szinten jobban megvalósíthatók.

Úgy tekintendő, hogy az olyan helyzetek, amelyekben egy harmadik ország a tagállamok területi integritását és biztonságát veszélyeztetve aktívan megkönnyíti harmadik országbeli állampolgárok hirtelen érkezését, hatással vannak az EU egészére, és ezért azok kezelése uniós megoldásokat és uniós támogatást igényel. Szükséges, hogy valamennyi tagállam gyorsan reagáljon, és az érintett tagállam segítséget kapjon.

E célkitűzések eléréséhez uniós szintű fellépésre van szükség, mivel határokon átnyúló jellegű kérdésekről van szó. Egyértelmű, hogy az egyes tagállamok által hozott intézkedések nem tudják megfelelően kielégíteni a közös problémával kapcsolatos közös uniós megközelítés iránti igényt.

Egy ilyen közös megközelítés érvényesülését a tagállamok egyenként nem tudják kielégítően biztosítani, és az – a javasolt határozat léptéke és hatása miatt – az Unió szintjén jobban alkalmazható. Az Unió ezért köteles fellépni, és intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (3) bekezdésében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően.

- **Az arányosság elve**

Az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (4) bekezdésében foglalt arányosság elvének megfelelően ez a határozatjavaslat meghatározza a különös menekültügyi eljárási szabályok alkalmazhatóságának pontos feltételeit, és rendelkezik az ilyen szabályok hatályáról és alkalmazásuk időtartamáról, valamint a szükséges biztosítékokról.

A migránsok instrumentalizálásából eredő sajátos helyzettel kapcsolatban javasolt intézkedések egyetlen eleme sem terjed túl azon a mértéken, amely ahhoz szükséges, hogy a tagállamok rendezett és hatékony módon tudják kezelni a helyzetet, egyszerre biztosítva az egyenlő bánásmódot a kérelmezők jogai és a számukra biztosított garanciák tekintetében.

³ C-643/15. és C-647/15. sz. egyesített ügyek, 133. és 134. pont.

Emellett az intézkedések időtartama szigorúan arra korlátozódik, ami feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az érintett tagállamok kezelni tudják a biztonságukat vagy területi integritásukat veszélyeztető helyzetet.

A javaslat biztosítékokat határoz meg az eltérések alkalmazásával kapcsolatban. Ezen intézkedésekre a Bizottság más intézkedések mellett és aközben tesz javaslatot, hogy jelentkeznek a külpolitikai intézkedések első eredményei, segítve az érintett tagállamokat a helyzet kezelésében, különös tekintettel arra, hogy továbbra is jelentős számban érkeznek harmadik országbeli állampolgárok Belaruszból e három tagállamba, valamint arra, hogy még mindig sok migráns rekedt az EU és Belarusz között húzódó határon. A Bizottság ezekre az intézkedésekre – mint rendkívüli és kivételes jellegű, időben korlátozott intézkedésekre – sürgősséggel tesz javaslatot.

A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv és a visszatérési irányelv által szabályozott területekre vonatkozó egyedi intézkedések arányosak, és azokhoz számos olyan biztosíték társul, amelyek egyensúlyt teremtenek az érintett tagállamoknak az emberek instrumentalizálása miatt előállt helyzet kezeléséhez szükséges azonnali szükségletei és az instrumentalizált harmadik országbeli állampolgárok szükséges védelme között.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

E javaslat jogalapja – az EUMSZ 78. cikkének (3) bekezdése – az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően meghozott tanácsi határozatot ír elő.

- **Alapjogok**

E javaslat tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja a különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket, valamint a nemzetközi jogból eredő kötelezettségeket.

Az ebben a határozatban meghatározott keretet a Chartában rögzített alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartásával kell alkalmazni, ideértve a következő jogokat: az emberi méltósághoz való jog (1. cikk), a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma (4. cikk), a szabadsághoz és biztonságához való jog (6. cikk), a menedékjog (18. cikk), a kollektív kiutasítás tilalma és a visszaküldés tilalma (19. cikk (1) és (2) bekezdés), a megkülönböztetésmentességhez való jog (21. cikk), a nők és férfiak közötti egyenlőség (23. cikk), a gyermekek jogai (24. cikk), valamint a hatékony jogorvoslathoz való jog (47. cikk). Ez a javaslat teljes mértékben figyelembe veszi a kiszolgáltatott személyek különleges szükségleteit. A befogadási feltételekről szóló 2013/33/EU irányelvben a gyermekekre és a kiszolgáltatott személyekre vonatkozóan előírt biztosítékokat az illetékes hatóságoknak kiemelten szem előtt kell tartaniuk.

Védelemben részesül a szabadság és a szabad mozgás joga, mivel abban az esetben, ha a határon folytatott menekültügyi eljárással vagy a kiutasítással összefüggésben őrizet alkalmazására kerül sor, az érintett eltérési szabályok csak szigorúan szabályozott keretek között és korlátozott ideig alkalmazhatók. A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 26. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok senkit sem tarthatnak őrizetben kizárólag azon az alapon, hogy az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. Ugyanez a rendelkezés hivatkozik a befogadási feltételekről szóló irányelv 8. cikkére az őrizet alapja és körülményei tekintetében. A befogadási feltételekről szóló irányelv 8. cikke (3) bekezdésének c) pontjával összhangban a kérelmezőt akkor lehet őrizetbe venni, ha arra azért van szükség, hogy az eljárás keretében döntést hozzanak arról, hogy a kérelmező beléphet-e az ország területére. A 8. cikk (2) bekezdése azt is előírja, hogy a tagállamok csak akkor vehetik őrizetbe a kérelmezőt, amennyiben kevésbé kényszerítő jellegű alternatív intézkedések –

például a mozgásszabadságnak az irányelv 7. cikke szerinti korlátozása – alkalmazása nem lenne hatékony.

A visszaküldés tilalmának az 1951. évi genfi egyezmény 33. cikkében és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 19. cikkében rögzített elvét a visszatérési irányelvtől való eltérések alkalmazása során is tiszteletben tartják. A javaslat kifejezetten emlékeztet arra, hogy a tagállamoknak mindig tiszteletben kell tartaniuk ezt az elvet határellenőrzési kötelezettségük teljesítése során. A visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartása magában foglalja annak értékelését, hogy fenn áll-e az üldöztetés, a kínzás vagy az embertelen vagy megalázó bánásmód kockázata, vagy bekövetkezhet-e sorozatos visszaküldés.

Ami a határon folytatott menekültügyi eljárás alkalmazását és a visszatérési irányelvtől való eltérést illeti, a határon folytatott eljárás hatálya alá tartozó kérelmezőkre továbbra is alkalmazni kell a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben, a befogadási feltételekről szóló irányelvben és a visszatérési irányelvben foglalt alapelveket és garanciákat. Ezenkívül a javaslat értelmében kötelezően elsőbbséget kell biztosítani a megalapozott kérelmeknek, valamint a családok és gyermekek által benyújtott kérelmeknek. Az arra való törekvés, hogy a menedékjog iránti kérelmükről a lehető leggyorsabban döntés szülessen az ilyen kérelmezők érdekét szolgálja. A javaslat garantálja a hatékony jogorvoslathoz való jogot, és biztosítja, hogy a bíróságok hatáskörrel rendelkezzenek annak eldöntésére, hogy a kérelmező a fellebbezés tárgyában hozott határozat meghozataláig a tagállam területén maradhat-e, valamint megfelelő garanciákat tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a kérelmező számára, hogy erre irányuló kérelmet nyújtson be a bíróságokhoz.

3. KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELT FELEKKEL

• Tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal

A javaslat elkészítése sürgős volt. Kidolgozása során a válsághelyzetekről és a *vis maior*ról szóló javaslat előkészítését célzó, az új migrációs és menekültügyi paktum keretében végzett munkára, valamint a konzultációs folyamatban az érdekelt felektől a hibrid fenyegetés megjelenése, vagyis 2021 nyara óta kapott információkra lehetett támaszkodni.

• Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk, valamint szakértői vélemények beszerzése és felhasználása

Mióta 2021 nyarán megkezdődött a hibrid fenyegetés, a Bizottság valamennyi érdekelt féllel konzultációt folytat a helyzet kezelésének módjáról. Az emberek jelenleg zajló instrumentalizálása által érintett tagállamok – különösen Litvánia – javaslatot tettek olyan konkrét jogalkotási kezdeményezésekre, amelyek véleményük szerint megfelelően kezelnék a helyzetet. Ez a javaslat meglátásaik közül többet figyelembe vesz. A Bizottság találkozott és levélváltást folytatott olyan nemzetközi és nem kormányzati szervezetekkel, amelyek értékelték a helyzetet és megfelelő válaszlépéseket javasoltak. A Bizottság több alkalommal politikai és technikai szintű látogatást tett Lengyelországban és Litvániában. E látogatások során a Bizottság – a nemzeti hatóságokkal való találkozókon felül – információkat gyűjtött az UNHCR és az IOM nemzeti kirendeltségeitől, valamint a határ menti régiókban a migránsokat támogató nemzeti nem kormányzati emberi jogi szervezetektől.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Mivel e javaslat migránsok instrumentalizálásához kapcsolódik, lehetséges költségvetési vonzatai nem becsülhetők meg előre. A finanszírozás a 2014–2020-as és a 2021–2027-es időszakban a migráció, a menekültügy és a határigazgatás területén rendelkezésre álló uniós

finanszírozási eszközök költségvetésén belül fog szerepelni. Kivételes esetben, amennyiben a helyzet további súlyosbodása szükségessé teszi, a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret részét képező rugalmassági mechanizmusok is alkalmazhatók. Az Európai Bizottság és a tagállamok rendszeres megbeszéléseket folytattak a Belarusszal közös külső határokon kialakult helyzetből eredő pénzügyi szükségletekről. Az egyeztetések eredményeként az Európai Bizottság idén ősszel szükséghelyzeti segítségnyújtással támogatta Litvániát, Litvánia, Lettország és Lengyelország pedig intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy a 2014–2020-as nemzeti programjaik keretében az említett finanszírozási eszközökből származó (még fel nem használt) forrásaikat átcsoportosítsák. Ezzel összefüggésben az e pénzügyi időszakra vonatkozóan a Határigazgatási és Vízügyeszköz (HAVE) keretében az említett tagállamok számára előirányzott 360 millió EUR-n felül 2021-re és 2022-re további mintegy 200 millió EUR összegű kiegészítő támogatást is biztosít már meglévő forrásokból, elsősorban a HAVE tematikus eszközéből. A rendszeres párbeszéd folytatása lehetővé teszi az ezen eszközök keretében rendelkezésre álló források optimális felhasználását.

Az érintett decentralizált ügynökségekre gyakorolt lehetséges költségvetési hatás a már említett okok miatt nem becsülhető meg előre. Ezek az ügynökségek rendelkeznek némi rugalmassággal meglévő költségvetésükön belül, azonban – a jövőbeli fejleményektől függően és tekintettel arra, hogy az ügynökségek forrásai korlátozottak – nem zárható ki, hogy a jövőben további források átcsoportosítására lesz szükség.

Az e javaslatban szereplő pénzügyi szükségletek összeegyeztethetők a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel, és speciális eszközök használatát tehetik szükségessé.

A menekültügy eljárási kérdései tekintetében e javaslat nem ró az Unióra további pénzügyi vagy igazgatási terhet. E részek vonatkozásában tehát nincs hatással az uniós költségvetésre.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA**a Lettország, Litvánia és Lengyelország érdekében hozott átmeneti szükséghelyzeti intézkedésekről**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 78. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére⁴,

mivel:

- (1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 78. cikkének (3) bekezdése értelmében, ha egy vagy több tagállam olyan szükséghelyzettel szembesül, amelyet harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemez, a Tanács a Bizottság javaslata alapján, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően az érintett tagállam vagy tagállamok érdekében átmeneti intézkedéseket fogadhat el.
- (2) 2021 nyara óta az Unió egésze – és kiváltképp Lettország, Litvánia és Lengyelország – hibrid fenyegetést tapasztal emberek instrumentalizálása formájában. Ennek következtében soha nem látott mértékben nőtt a Belarusból kiinduló szabálytalan határátlépések száma. Míg az elmúlt években szinte egyáltalán nem kísérelték meg szabálytalanul átlépni a külső határokat Belarusból az EU-ba, ez mára mindennapi valósággá vált. Ennek a Lukasenکو-rezsim volt a kezdeményezője és szervezője, amely a migráncsempészek és a bűnszervezetek közreműködésével a határhoz terelte a migránsokat.
- (3) Az ily módon instrumentalizált migránsok súlyos helyzetbe kerültek az Európai Unió Belarusszal közös külső határán. Belarusz intézkedései humanitárius válsághelyzetet okoztak, amely már több igazolt halálos áldozatot követelt. A válság kezelése elsősorban Belarusz felelőssége. Az országot köti a genfi egyezmény, a visszaküldés tilalmának elvét is ideértve. Ezért Belarusznak gondoskodnia kell a területén tartózkodó migránsok megfelelő védelméről, és e célból együtt kell működnie az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatalával (UNHCR) és a Nemzetközi Migrációs Szervezettel (IOM). Bár a határ belarusz oldalán a korlátozott hozzáférés akadályozta a szükségletek felmérését, a Bizottság szorosan együttműködik az ENSZ-szel és annak szakosított intézményeivel, valamint az érintett emberi jogi és humanitárius partnerszervezetekkel annak érdekében, hogy – a romló időjárási körülményeket is figyelembe véve – megelőzze a további humanitárius válsághelyzetek kialakulását. A közelmúltban hozott határozatok 700 000 EUR összegű humanitárius finanszírozást mozgósítottak annak érdekében, hogy támogassák a partnereket a határokon és a Belaruzon belül rekedt, kiszolgáltatott személyek megsegítésében.

⁴ HL C [...], [...], [...] o.

- (4) Ezen instrumentalizálás eredményeképpen 2021-ben (november 21-ig bezárólag) 7 831 harmadik országbeli állampolgár lépett be jogellenesen Belaruszból Lettország, Litvánia és Lengyelország területére, míg a teljes 2020-as évben összesen csak 257-en. Litvániában 2 676, Lettországban 579, Lengyelországban pedig 6 730 menedékjog iránti kérelmet nyújtottak be. A három tagállam továbbá 42 741 határátlépési kísérletet akadályozott meg. Bár nehéz lenne pontos becslést adni, jelenleg akár a 10 000-t is elérheti a Belaruszban rekedt migránsok száma, és eközben napi szinten új érkezőkkel kell számolni.
- (5) Az Unió a legmagasabb szinten határozottan elítélte a kiszolgáltatott migránsok és menekültek instrumentalizálását. Az Európai Tanács a 2021. júniusi és októberi ülésén⁵ foglalkozott ezzel a veszéllyel. Ursula von der Leyen elnök az Unió helyzetét értékelő beszédében Európa destabilizálására irányuló hibrid támadásnak nevezte a belarusz fellépéseket⁶. Ezek a fellépések az Európai Unió destabilizálására, valamint a társadalom és a kulcsfontosságú intézmények aláásására irányuló szélesebb körű, összehangolt erőfeszítés részeként határozott kísérletet tesznek arra, hogy folyamatos és elhúzódó válságot idézzenek elő. A fellépések valós fenyegetést és konkrét veszélyt jelentenek az EU biztonságára.
- (6) Ez a javaslat azt követően született, hogy az Európai Tanács az október 22-i következtetéseiben felkérte a Bizottságot, hogy szükség esetén tegyen javaslatot az EU jogi keretében végrehajtandó változtatásokra, hogy biztosítani lehessen az uniós joggal és a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban álló, azonnali és megfelelő válaszlépéseket. Ezzel eleget tesz az érintett tagállamok azon kérésének is, hogy az EU külső határain kialakuló migrációs szükséghelyzet hatékony kezelése érdekében átmeneti intézkedésekre támaszkodhassanak. Az említett intézkedések célja, hogy tovább támogassák Lettországot, Litvániát és Lengyelországot a jelenlegi helyzet ellenőrzött és gyors kezelésében, az alapvető jogok és a nemzetközi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartása mellett.
- (7) A jelenlegi szükséghelyzetre való reagálás érdekében Litvánia, Lettország és Lengyelország szükségállapotot hirdetett ki, valamint az Unió integritásának és biztonságának védelme érdekében fokozta a határőrizetét és más határellenőrzési intézkedéseket. Ezen intézkedések részeként az említett tagállamok kénytelenek voltak korlátozni a nyitott határátkelőhelyek számát, és jelentős számú határőrt vetettek be a Belarusszal közös szárazföldi határ mentén. Ezen túlmenően kezelniük kell a határaikra érkező harmadik országbeli állampolgárokat, akik közül sokan az Európai Unióban kérelmeznek vagy kívánnak kérelmezni nemzetközi védelmet, valamint azokat, akik már a területükön tartózkodnak.
- (8) Az Unió határozott támogatásáról biztosította ezeket a belarusz rezsim által célba vett tagállamokat, amelyek az EU nevében a külső határokat igazgatják.
- (9) A Bizottság szükséghelyzeti pénzügyi támogatást nyújtott Litvániának. Az e pénzügyi időszakra vonatkozóan a Határigazgatási és Vízügyeszköz (HAVE) keretében e tagállamok számára előirányzott 360 millió EUR-n felül további mintegy 200 millió EUR összegű kiegészítő támogatást is biztosított 2021-re és 2022-re. Emellett Litvánia aktiválta az uniós polgári védelmi mechanizmust, és a Bizottság koordinálja a 19 tagállamból érkező segítségnyújtást. A mechanizmuson keresztül Litvánia sátrakat, ágyakat, fűtési rendszereket és a Litvánia területén tartózkodó migránsok

⁵ Az Európai Tanács 2021. június 24–25-i és 2021. október 20–21-i következtetése.

⁶ 2021. évi értékelő beszéd az Unió helyzetéről, 2021. szeptember 15.

szükségleteinek kielégítéséhez elengedhetetlen egyéb eszközöket kapott. Ugyanez a lehetőség Lettország és Lengyelország számára is nyitva áll.

- (10) Ezenfelül az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex), az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO) és az Europol operatív támogatást nyújtott azoknak a tagállamoknak, amelyek segítséget kértek a jelenlegi válsághelyzet kezeléséhez. Az ügynökségek különösen szakértőket küldtek ki a menedékjog iránti kérelmek feldolgozására, valamint határellenőrzési és hírszerzési intézkedések végrehajtására, továbbá a visszaküldési kapacitás megerősítésén és visszaküldési műveletek végrehajtásán dolgoztak. Ennek az operatív támogatásnak köszönhetően már jelentős számban hajtottak végre visszaküldési műveleteket. Az ügynökségek most további operatív támogatást tudnak nyújtani, és fontos, hogy a három érintett tagállam teljes mértékben kihasználja ezt a támogatást.
- (11) Ezt a pénzügyi és operatív támogatást olyan külpolitikai intézkedések támasztották alá, amelyek célja az instrumentalizálásból eredő helyzet kezelése és az érkezők számának csökkentése. Az Unió – amellett, hogy az elcsalt választások és a Ryanair repülőjáratának eltérítésére adott válaszként átfogó gazdasági és pénzügyi szankciócsomagot fogadott el, valamint megtiltotta a belarusz légi fuvarozók számára az uniós légtér használatát és az uniós repülőterekhez való hozzáférést – további konkrét válaszintézkedéseket hozott a migránsok Belarusz általi instrumentalizálására vonatkozóan. 2021. november 9-én a Tanács elfogadta az EU és Belarusz közötti vízumkönnyítési megállapodás részleges felfüggesztéséről szóló bizottsági javaslatot. 2021. november 15-én a Tanács módosította a Belaruszra vonatkozó uniós szankciórendszert, és az Unió immár az uniós határok jogellenes átlépését elősegítő tevékenységeket szervező vagy azokhoz hozzájáruló személyeket és szervezeteket is megcélozhatja. November 23-án a Bizottság javaslatot terjesztett elő az Unióba irányuló embercsempészetet vagy emberkereskedelmet folytató vagy azt elősegítő fuvarozók tevékenységének megelőzésére és korlátozására.
- (12) A Bizottság, a főképviselő – az Európai Külügyi Szolgálat támogatásával – és a tagállamok intenzív diplomáciai erőfeszítéseket tettek a fő származási és tranzitországok felé annak megakadályozása érdekében, hogy ezen országokból még több állampolgár érkezzon Belaruszon keresztül. Ezek az erőfeszítések magukban foglalták a kulcsfontosságú származási és tranzitországokkal való kapcsolatfelvételt és az ott tett látogatásokat, amelyek célja a belarusz dezinformáció elleni küzdelem, az indulások korlátozása, valamint a jelenleg Belaruszban rekedt állampolgáraik visszafogadásához nyújtott támogatás. A kapcsolatfelvétel magában foglalta a légitársaságokkal és a polgári légiközlekedési hatóságokkal való közvetlen kapcsolatfelvételt is, hogy feltárják, miként lehetne korlátozni a Belaruszba irányuló, nem jóhiszemű utazást.
- (13) Az Unió, illetve annak tagállamai által tett diplomáciai, humanitárius, operatív és pénzügyi erőfeszítések gyors eredményekhez vezettek. Egymás után zárják le azokat a tranzitútvonalakat, amelyeken az embercsempészek migránsokat szállítanak a belarusz határra. A Belarusz által irányított fellépések azonban továbbra is valós és aktuális veszélyt jelentenek az Unió és az érintett tagállamok biztonságára, valamint területi integritásukra nézve. A helyzet még mindig rendkívül ingatag, mivel Belarusz általi instrumentalizálásuk következtében továbbra is érkeznek migránsok az Unió külső határára, ami ezáltal az EU elleni hibrid támadásnak minősül.
- (14) Emiatt a helyszínen kialakult helyzet továbbra is kihívást jelent Lettország, Litvánia és Lengyelország számára, mivel migránsok ezrei rekedtek a területükön és az EU–

Belarusz határon, valamint továbbra is érkeznek harmadik országbeli állampolgárok. Tekintettel a három érintett tagállamban jelenleg fennálló ingatag és nehéz helyzetre, e tagállamok érdekében átmeneti intézkedéseket kell elfogadni.

- (15) Az intézkedéseknek biztosítaniuk kell, hogy az érintett tagállamok rendelkezzenek az ahhoz szükséges jogi eszközökkel, hogy gyorsan és hatékonyan tudjanak reagálni a Lettországot, Litvániát és Lengyelországot érintő, harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása által jellemzett sürgősségi helyzetre. Ezek az átmeneti intézkedések magukban foglalhatnak minden olyan intézkedést, amely a jelenlegi támadásra való hatékony és gyors reagáláshoz szükséges. Az ilyen átmeneti intézkedések főszabály szerint a jogalkotási aktusok rendelkezéseitől is eltérhetnek.
- (16) Az e határozatban elfogadott intézkedések átmeneti, rendkívüli és kivételes jellegűek, és azokat annak érdekében kell meghozni, hogy lehetővé tegyék a migrációs áramlások rendezett, az emberi méltóság és az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartásával történő kezelését, valamint az érintett tagállamok területi integritásának és nemzetbiztonságának védelmét.
- (17) A jelenlegi sürgősségi helyzet értékelése alapján a menekültügyi eljárásokról szóló 2013/32/EU irányelv, a befogadási feltételekről szóló 2013/33/EU irányelv és a 2008/115/EK visszatérési irányelv egyes rendelkezéseitől eltérő, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló, a külső határokon folytatott sürgősségi eljárási létrehozása tekinthető a legalkalmasabb eszköznek az érintett tagállamok támogatására. A migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárásnak, valamint az e határozatban előírt operatív támogatási intézkedéseknek segíteniük kell az érintett tagállamot abban, hogy ellenőrzött és hatékony módon kezelje a helyzetet, ugyanakkor biztosítsa az alapvető jogok és a nemzetközi kötelezettségek teljes körű tiszteletben tartását, amint azt az Európai Tanács a Bizottsághoz intézett felhívásában hangsúlyozta. Az e határozatban foglalt intézkedések az eljáráshoz történő valódi és hatékony hozzáférés, valamint a visszaküldés tilalma elvének biztosítása révén különösen tiszteletben tartják a menedékkérelmet.
- (18) Az e határozatban szereplő, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló, a külső határokon folytatott sürgősségi eljárási tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartáját és különösen annak 1., 4., 7., 24. és 18. cikkét, valamint 19. cikkének (1) és (2) bekezdését, és az eljárást e rendelkezéseknek teljes mértékben megfelelően kell alkalmazni. Annak érdekében, hogy tükrözze különösen a gyermek mindenek felett álló érdekének szem előtt tartását, a családi élet tiszteletben tartásának szükségességét, valamint biztosítsa az érintett személyek egészségének védelmét, ennek a határozatnak egyedi szabályok és biztosítékok alkalmazását kell előírnia a kiskorúakra és családtagjaikra, valamint azon kérelmezőkre vonatkozóan, akiknek egészségi állapota különleges és megfelelő támogatást igényel. A 2013/32/EU irányelvben (a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv) és a 2013/33/EU irányelvben (a befogadási feltételekről szóló irányelv) a különleges szükségletekkel rendelkező vagy kiszolgáltatott kérelmezőkre vonatkozóan meghatározott garanciákat továbbra is alkalmazni kell a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárási hatálya alá tartozó személyek tekintetében. A 2013/33/EU irányelvet – beleértve a nemzetközi védelmet kérelmezők őrizetére vonatkozó szabályokat és biztosítékokat is – továbbra is alkalmazni kell a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásának időpontjától kezdve. Az említett irányelv bizonyos rendelkezéseitől való eltérés lehetősége nem érintheti a tagállamok azon kötelezettségét, hogy mindenkor biztosítsák az emberi méltóság tiszteletben tartását, és különösen

gondoskodjanak a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárási eljárás hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok alapvető szükségleteinek ellátásáról.

- (19) Ki kell alakítani az érintett tagállamok sajátos igényeihez igazított, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló, a külső határokon folytatott sürgősségi eljárást, mivel a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv jelenlegi rendelkezései nem biztosítanak megfelelő eszközöket annak a fennálló sürgősségi helyzetnek a hatékony kezeléséhez, amelyet a migránsok Belarusz általi instrumentalizálása jellemez. Bár a menekültügyi eljárásokról szóló 2013/32/EU irányelv egyes rendelkezései alkalmazhatók a jelenlegi helyzet rendezett kezelésére, azokat nem kifejezetten olyan helyzetre alakították ki, amelyben a migránsok instrumentalizálásából eredően támadás éri az Unió integritását és biztonságát. Ezért különleges eljárási rendelkezésekre van szükség, különösen a menekültügy és a migráció kezelésére irányuló sürgősségi eljárást kell kialakítani e konkrét sürgősségi helyzet kezelése érdekében. Az e határozatban kifejezetten nem szabályozott szempontok tekintetében a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben foglalt minden egyéb szabályt és garanciát kell alkalmazni.
- (20) Annak érdekében, hogy az érintett tagállamok segítséget kapjanak a migrációs áramlásoknak a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárási keretében történő rendezett kezeléséhez, Lettország, Litvánia és Lengyelország határozhat úgy, hogy a szabálytalan határátlépést vagy határátkelőhelyeken való megjelenést követően a belarusz határ közelében elfogott vagy talált harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek tekintetében a nemzetközi védelem iránti kérelmeket kizárólag a határ közelében található, erre a célra kijelölt, meghatározott regisztrációs pontokon – többek között akár egyes határátkelőhelyeken – veszik nyilvántartásba, és ténylegesen lehetővé teszik, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmeket kizárólag az erre a célra kijelölt és könnyen megközelíthető, meghatározott pontokon nyújtsák be. Mindazonáltal az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkével összhangban biztosítani kell a nemzetközi védelemre vonatkozó eljáráshoz való tényleges és valódi hozzáférést. E célból Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak biztosítani kell, hogy erre a célra elegendő regisztrációs pontot – többek között akár határátkelőhelyeket – jelöljenek ki és tartsanak nyitva. A kérelmezőket megfelelően tájékoztatni kell azokról a helyszínekről, ahol kérelmüket benyújthatják és azt nyilvántartásba veszik.
- (21) Annak biztosítása érdekében, hogy az érintett tagállamok kellő rugalmassággal rendelkezzenek, és elkerülhető legyen, hogy Belarusz a harmadik országbeli állampolgárok meghatározott kategóriáit célozza meg, az e határozatban szereplő, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárási keretében lehetővé kell tenni az érintett tagállamok számára, hogy a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 43. cikke szerinti, határon folytatott eljárás keretében határozatot hozzanak a szabálytalan határátlépést vagy a határátkelőhelyeken való megjelenést követően a belarusz határ közelében elfogott vagy talált harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek által előterjesztett, nemzetközi védelem iránti valamennyi kérelem elfogadhatóságáról és megalapozottságáról. A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv II. fejezetében meghatározott garanciákat tiszteletben kell tartani.
- (22) A migráció és a menekültügy kezelésére irányuló sürgősségi eljárási eljárás során az illetékes hatóságoknak elsődleges szempontként kell szem előtt tartaniuk a gyermek mindenek felett álló érdekét és az egészségügyi ellátásra szoruló kérelmezőkkel

kapcsolatos biztosítékokat. Ezért a szükséghelyzeti migrációkezelési és menekültügyi igazgatási eljárás keretében Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak elsőbbséget kell biztosítania a megalapozott kérelmet benyújtó személyek, illetve a kiskorúak és családtagjaik kérelmei vizsgálatának. Továbbá, amennyiben a kérelmező egészségi állapota nem teszi lehetővé a kérelemnek a határon vagy tranzitónákban történő vizsgálatát, Lettország, Litvánia és Lengyelország nem alkalmazhatja a határon folytatott eljárást. Ez akkor is így van, ha az egészségügyi problémák a kérelem vizsgálata során válnak ismertté. Ha a kérelem vizsgálata során ismertté válik, hogy a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 24. cikkének (3) bekezdésével összhangban a kérelmezőnek különleges eljárási garanciákra van szüksége, és a határon folytatott menekültügyi eljárás keretében nem biztosítható megfelelő támogatás, az érintett tagállamnak a kérelmezővel szemben a rendes eljárást kell lefolytatnia a területén belül.

- (23) A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 26. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok senkit sem tarthatnak őrizetben kizárólag azon az alapon, hogy az érintett nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be. Őrizet esetén az őrizetnek a befogadási feltételekről szóló irányelv 8. cikkében meghatározott okait és feltételeit kell alkalmazni. A befogadási feltételekről szóló irányelv 8. cikke (3) bekezdésének c) pontjával összhangban a kérelmezőt akkor lehet őrizetbe venni, ha arra azért van szükség, hogy az eljárás keretében döntést hozzanak arról, hogy a kérelmező beléphet-e az ország területére. A 8. cikk (2) bekezdése azt is előírja, hogy a tagállamok csak akkor vehetik őrizetbe a kérelmezőt, amennyiben kevésbé kényszerítő jellegű alternatív intézkedések – például a mozgásszabadságnak az irányelv 7. cikke szerinti korlátozása – alkalmazása nem lenne hatékony. A befogadási feltételekről szóló irányelvben az őrizetre vonatkozóan előírt biztosítékokat alkalmazni kell, különösen az olyan konkrét csoportok esetében, mint a kiskorúak és családjaik. Az őrizet alternatívái – például a mozgásszabadság korlátozása – a jelenlegi körülmények között ugyanolyan hatékonyak lehetnek, mint az őrizet, ezért ezek alkalmazását a hatóságoknak meg kell fontolniuk, különösen a kiskorúak esetében.
- (24) Az e határozat szerinti, a migráció és a menekültügy kezelésére irányuló szükséghelyzeti eljárás lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmek nyilvántartásba vételének határidejét legfeljebb négy hétre, a határon folytatott eljárás alkalmazásának maximális időtartamát pedig tizenhat hétre meghosszabbítsák, amely határidők során határozatot kell hozni a kérelemről, ideértve az elutasító határozat elleni esetleges fellebbezés tárgyában hozott határozatot is. Az említett eljárási határidők – amelyek hosszabbak a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv szerinti határidőknél – kialakításának célja az érintett tagállamoknak történő segítségnyújtás a migránsok instrumentálizálása miatti hirtelen beáramlás kezelésében. A jelenlegi helyzettel következtében az érintett tagállamok – amellet, hogy kezelniük kell a határaikhoz érkező vagy a területükön már jelen lévő harmadik országbeli állampolgárok beáramlását – területi integritásuk védelme érdekében kénytelenek erőforrásokat átirányítani. Ennek eredményeként az érintett tagállamoknak időre lehet szükségük erőforrásaik átszervezéséhez és kapacitásuk növeléséhez, amihez többek között az uniós ügynökségek is támogatást nyújthatnak. Ezenkívül a határon folytatott eljárás alá vont kérelmezők száma magasabb lesz, mint a szokásos körülmények között, ezért az érintett tagállamoknak több időre lehet szükségük ahhoz, hogy a területre való belépés engedélyezése nélkül hozhassanak döntéseket. Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak azonban prioritásként kell kezelnie a kiskorú gyermekek és családtagjaik kérelmeinek nyilvántartásba vételét.

- (25) A határon az erőszakos cselekmények elkövetését mindenképpen el kell kerülni, nemcsak az érintett tagállam területi integritásának és biztonságának védelme érdekében, hanem azon harmadik országbeli állampolgárok – köztük családok és gyermekek – biztonságának és védelmének garantálása érdekében is, akik békésen várják, hogy lehetőségük legyen menedékjogért folyamodni az Unióban. Amennyiben az érintett tagállamok külső határaikon erőszakos cselekményekkel szembesülnek – ideértve harmadik országbeli állampolgárok tömeges, erőszakos határátlépésre és aránytalan, erőszakos eszközök használatára irányuló kísérleteit is –, az érintett tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy nemzeti jogukkal összhangban megtegyék a szükséges intézkedéseket a biztonság, a közrend és a köznyugalom megőrzése, valamint e határozat hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében.
- (26) A 2013/33/EU irányelv 18. cikkének (9) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kellően indokolt esetekben bizonyos feltételek mellett és átmeneti időtartamra az irányelvben előírtaktól eltérő anyagi befogadási feltételeket határozzanak meg. A jelenlegi szükséghelyzet olyan kivételes helyzet, amely indokolja a befogadásra vonatkozóan eltérő anyagi feltételek előírását, mivel harmadik országbeli állampolgárok olyan hirtelen beáramlásáról van szó, amely nem volt előre látható, és amelyet a határon kell kezelni és mederben tartani. Ezért a jelenlegi szükséghelyzetben az érintett tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy eltérjenek a befogadási feltételekről szóló irányelv előírásaitól, és a harmadik országbeli állampolgárok, illetve hontalan személyek számára ideiglenes menedéket biztosítsanak, amelyet a szezonális időjárási viszonyokhoz kell igazítani, és amely kielégíti alapvető szükségleteiket, különösen élelmiszer, víz, ruházat, megfelelő orvosi ellátás és a kiszolgáltatott személyek számára történő segítségnyújtás biztosításával, az emberi méltósághoz való jog maradéktalan tiszteletben tartása mellett.
- (27) Annak érdekében, hogy Lettország, Litvánia és Lengyelország jobban meg tudjon birkózni a harmadik országbeli állampolgárok jelenlegi irreguláris áramlása által jellemzett szükséghelyzettel, valamint a határintézkedésekkel és a külső határon folytatott menekültügyi eljárással való teljes összhang biztosítása és azok kiegészítése céljából az érintett tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ideiglenesen eltérjenek a 2008/115/EK irányelv (a visszatérési irányelv) alkalmazásától azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek tekintetében, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét az e határozatban meghatározott menekültügyi eljárás keretében elutasították. Amennyiben ismételt kérelmet nyújtanak be pusztán a visszaküldés késleltetése vagy megghiúsítása érdekében, a tagállamok a menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontjával összhangban elfogadhatatlannak tekinthetik ezt a kérelmet. Ez a határozat nem érinti Lettország, Litvánia és Lengyelország azon lehetőségét, hogy a 2008/115/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján eltérjen az említett irányelv alkalmazásától olyan jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok esetében, akiket valamely tagállam külső határának szárazföldi, tengeri vagy légi úton történő szabálytalan átlépése kapcsán fogtak el, és akik ezt követően nem kaptak engedélyt vagy jogot az adott tagállamban való tartózkodásra.
- (28) Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak, amikor él a visszatérési irányelv alkalmazására vonatkozó eltérés lehetőségével, biztosítania kell a visszaküldés tilalma elvének teljes körű tiszteletben tartását, és kellően figyelembe kell vennie a gyermek mindenképp felett álló érdekét, a családi élet védelmét és az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotát, mivel a visszatérési irányelv egyébként ezektől eltérést enged. Azt is biztosítaniuk kell, hogy a kényszerítő intézkedések

alkalmazásának korlátozása, a kitoloncolás elhalasztása, a sürgősségi egészségügyi ellátás és a kiszolgáltatott személyek szükségletei tekintetében alkalmazott bánásmód és védelem mértéke ne legyen kedvezőtlenebb a visszatérési irányelvben meghatározott mértéknél.

- (29) Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak tájékoztatnia kell a harmadik országbeli állampolgárokat az e határozattal összhangban alkalmazott intézkedésekről. Mindenekelőtt Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak megfelelően tájékoztatnia kell a harmadik országbeli állampolgárokat vagy hontalan személyeket olyan nyelven, amelyet azok megértenek vagy észszerűen feltételezhető, hogy megértenek, az alkalmazott intézkedésekről, a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vétele és benyújtása céljából rendelkezésre álló pontokról, különösen a legközelebb található pontról, ahol a kérelmüket benyújthatják, a kérelem tárgyában hozott határozat elleni fellebbezés lehetőségéről és az intézkedések időtartamáról.
- (30) Az ENSZ ügynökségeinek és más érintett partnerszervezeteknek, különösen a Nemzetközi Migrációs Szervezetnek, valamint a Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetségének a befogadási feltételekről szóló irányelvben és a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben meghatározott feltételek mellett hatékony hozzáféréssel kell rendelkezniük a határhoz annak érdekében, hogy – többek között az önkéntes visszatérési tevékenységek előmozdítása vagy humanitárius feladataik ellátása révén – támogatni tudják az érintett tagállamot az e határozat hatálya alá tartozó harmadik országbeli állampolgárok részére történő szükséges segítségnyújtásban. A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 29. cikkével összhangban az Egyesült Nemzetek menekültügyi főbiztosa számára lehetővé kell tenni, hogy kapcsolatba kerülhessen a kérelmezőkkel, ideértve a határon tartózkodó kérelmezőket is. E célból Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak szorosan együtt kell működnie az ENSZ ügynökségeivel és az érintett partnerszervezetekkel.
- (31) Lettország, Litvánia és Lengyelország az e határozatban foglalt intézkedéseket csak a szükséghelyzet kezeléséhez feltétlenül szükséges ideig, de legfeljebb hat hónapig alkalmazhatja. Ha ezeknek az egyedi intézkedéseknek az alkalmazásához vezető helyzet e hat hónapos időszak letelte előtt megszűnik, az érintett tagállamoknak haladéktalanul meg kell szüntetniük az intézkedések alkalmazását. A Bizottságnak az érintett tagállamokkal és az érintett uniós ügynökségekkel együttműködve folyamatosan figyelemmel kell kísérnie és felül kell vizsgálnia a helyzetet, és adott esetben javaslatot kell tennie a Tanács és az érintett tagállamok számára az e határozatban foglalt intézkedések alkalmazásának megszüntetésére vagy esetleges meghosszabbítására az EUMSZ 78. cikk (3) bekezdése szerinti javaslat előterjesztése révén.
- (32) Lettország, Litvánia és Lengyelország támogatás iránti kérelmét követően az európai uniós ügynökségeknek velük együttműködve fel kell mérniük szükségleteiket. A migránsok Belarusz általi instrumentalizálásából fakadó sajátos kihívásokkal szembesülő három tagállam támogatása érdekében az Európai Határ- és Parti Őrségnek (Frontex), az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatalnak (EASO) és az Europolnak, valamint a tagállamoknak a szükséges erőforrások rangsorolásával megfelelő támogatást kell nyújtaniuk Lettország, Litvánia és Lengyelország számára, miközben továbbra is ki kell elégíteniük a migrációs nyomással szembesülő többi tagállam szükségleteit.
- (33) A migránsok instrumentalizálásából fakadó sajátos kihívásokkal szembesülő három tagállam támogatása érdekében az Európai Határ- és Parti Őrségnek (Frontex) az

érintett tagállamok kérésére prioritásként kell kezelnie az e három tagállam számára nyújtott támogatását. Ebben az összefüggésben e tagállamok bármelyikének kérésére a Frontex ügyvezető igazgatójának korlátozott időtartamra gyorsreagálású határvédelmi intervenciót vagy visszaküldési intervenciót kell indítania az érintett fogadó tagállam területén, a szükséges erőforrások mozgósításával. Emellett kérésre a Frontexnek prioritásként kell kezelnie bármely más típusú segítségnyújtást, például az Eurosur fúziós szolgáltatásait vagy kockázatelemzési termékeit, valamint a határőrizet megerősítéséhez szükséges felszerelést. A migránsok instrumentálizálása esetén emellett az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségnek célzott sebezhetőségi értékelést kell végeznie, többek között a további támogatási igények felmérése céljából.

- (34) Annak érdekében, hogy az e határozatban foglalt eltérések alkalmazásában támogassa a migránsok instrumentálizálásából fakadó sajátos kihívásokkal küzdő tagállamokat, az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatalnak (EASO) az érintett tagállamok kérése esetén prioritásként kell kezelnie a segítségnyújtást és Lettország, Litvánia, illetve Lengyelország rendelkezésére kell bocsátania a szükséges erőforrásokat, különösen menekültügyi támogató csoportok kiküldése révén, hogy azok segítséget nyújtsanak többek között a kérelmek nyilvántartásba vételéhez és feldolgozásához, a sebezhetőségek azonosításához és értékeléséhez, a megfelelő befogadási feltételek biztosításához vagy a szükséges fordítási szolgáltatások, szakértelem és képzés biztosításához.
- (35) A migránsok instrumentálizálásából fakadó sajátos kihívásokkal küzdő három tagállam segítése érdekében az Európának az érintett tagállamok kérésére támogatnia kell azokat szakértők kiküldésével, kéréseik prioritásként kezelésével, igényre szabott elemzések – például fenyegetésértékelések, stratégiai és operatív elemzések és helyzetjelentések – készítésével, valamint folyamatosan támogatnia kell a tagállamokat a migránscsempészás és a kapcsolódó bűncselekmények elleni küzdelemben.
- (36) Az Európai Unió ügynökségeinek adott esetben szakértői felhívásokat kell közzétenniük, hogy eleget tudjanak tenni Lettország, Litvánia vagy Lengyelország támogatás iránti kérelmeinek. Ebben az esetben a tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy a lehető leghamarabb biztosítsák a szükséges szakértők számára a megfelelő profilokat. Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség által szervezett gyorsreagálású határvédelmi intervencióval vagy visszaküldési intervencióval összefüggésben a tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy teljesítsék a készenléti alakulat csapatainak bevetéséhez szükséges rájuk eső hozzájárulást, többek között a gyorsreagálású állományból, illetve az összes szükséges felszerelést, a gyorsreagálású eszközállomány keretében is. A tagállamokat arra is ösztönözni kell, hogy támogassák Lettországot, Litvániát és Lengyelországot bármely visszaküldési intézkedés és a harmadik országokkal történő kapcsolatfelvételek terén.
- (37) Mivel e határozat céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően e határozat nem lépi túl az említett célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (38) Ez a határozat tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket.

- (39) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt e határozat elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (40) Az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (41) A helyzet sürgősségére tekintettel indokolt, hogy ez a határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon lépjen hatályba.
- (42) Átmeneti jellegük miatt az elfogadott intézkedéseket időben korlátozni kell, és a jelenlegi szükséghelyzet megszűnését követően meg kell szüntetni.
- (43) Azon személyeket, akik e határozat hatálybalépése előtt érkeztek Lettországba, Litvániába és Lengyelországba Belarusból, a határozat hatálya alá kell vonni, amennyiben még nem vették nyilvántartásba a kérelmüket, vagy a rájuk vonatkozó kiutasítási eljárás még nem kezdődött meg,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

I. FEJEZET

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

Ez a határozat átmeneti intézkedéseket állapít meg Lettország, Litvánia és Lengyelország érdekében, hogy támogassa őket a Belarusz lépései által okozott szükséghelyzet kezelésében, amely – azzal összefüggésben, hogy jelenleg instrumentalizálják a migránsokat a külső határokon – harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlását okozta.

II. FEJEZET

A MIGRÁCIÓ ÉS A MENEKÜLTÜGY KEZELÉSÉRE IRÁNYULÓ SZÜKSÉGHELYZETI ELJÁRÁS LETTORSZÁG, LITVÁNIA ÉS LENGYELORSZÁG KÜLSŐ HATÁRAIN

2. cikk

Menekültügyi eljárás

- (1) A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 6. cikkének (1) bekezdésétől eltérve, a szabálytalan határátlépést vagy határátkelőhelyeken való megjelenést követően a belarusz határ közelében elfogott vagy talált harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek tekintetében a nyilvántartásba vételre legkésőbb a kérelmezést követő négy héten belül kerülhet sor.

Lettország, Litvánia és Lengyelország kiemelten kezeli a kiskorúak és családtagjaik kérelmeinek nyilvántartásba vételét.

- (2) A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 25. cikke (6) bekezdésének b) pontjától, 31. cikkének (8) bekezdésétől és 43. cikke (1) bekezdésének b) pontjától eltérve,

Lettország, Litvánia és Lengyelország a határukon vagy a tranzitónáikban dönthetnek az (1) bekezdéssel összhangban nyilvántartásba vett valamennyi kérelem elfogadhatóságáról, vagy hozhatnak érdemi határozatot azokról az említett irányelv 31. cikkének (8) bekezdése szerinti eljárás keretében. A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv II. fejezetében foglalt alapelveket és garanciákat alkalmazni kell.

- (3) Lettország, Litvánia és Lengyelország elsőbbséget biztosít a valószínűsíthetően megalapozott, vagy a kiskorúak és családtagjaik által benyújtott kérelmek vizsgálatának.
- (4) Azon kérelmezők esetében, akiknek az egészségi állapota a határon vagy a tranzitónáikban megfelelően nem biztosítható támogatást igényel, ideértve azt az esetet is, amikor ez a körülmény az eljárás során válik ismertté, a határon folytatott eljárást fel kell függeszteni, és a kérelmező részére engedélyezni kell az országba való belépést a kérelem vizsgálata érdekében, anélkül, hogy ehhez feltétlenül szükség lenne az eljárás újraindítására.
- (5) A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 43. cikkének (2) bekezdésétől eltérve, a kérelmező részére az országba való belépés engedélyezése előtti határidő 16 hétre meghosszabbítható, amely alatt döntést kell hozni a kérelemről, a fellebbezést is beleértve.
- (6) A menekültügyi eljárásokról szóló irányelv 46. cikkének (5) és (6) bekezdésétől eltérve, Lettország, Litvánia és Lengyelország dönthet úgy, hogy az említett cikk (6) bekezdésében foglalt szabályokat alkalmazza az e cikk (2) bekezdésében említett, határon folytatott eljárásban megvizsgált kérelmekre vonatkozó valamennyi döntés tekintetében.

3. cikk

A befogadás anyagi feltételei

A 2013/33/EU irányelvtől eltérve, Lettország, Litvánia és Lengyelország ideiglenesen a 2013/33/EU irányelv 17. és 18. cikkében előírtaktól eltérő anyagi befogadási feltételeket állapíthat meg a szabálytalan határátlépést vagy a határátkelőhelyeken való megjelenést követően a belarusz határ közelében elfogott vagy talált, és az e határozat 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt intézkedések hatálya alá tartozó kérelmezők tekintetében, feltéve, hogy ezek a tagállamok fedezik a kérelmezők alapvető szükségleteit, különösen az élelmet, a vizet, a ruházatot, a megfelelő orvosi ellátást és a szezonális időjárási körülményekhez igazított ideiglenes szállást, az emberi méltóság teljes körű tiszteletben tartása mellett.

4. cikk

Kiutasítási eljárás

- (1) Lettország, Litvánia és Lengyelország dönthet úgy, hogy nem alkalmazza a 2008/115/EK irányelvet azon harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek esetében, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét elutasították, és akikre a 2. cikket alkalmazták.
- (2) Az (1) bekezdésben említett harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek tekintetében Lettország, Litvánia és Lengyelország:
 - a) tiszteletben tartja a visszaküldés tilalmának elvét, és kellő figyelmet fordít a gyermek mindenképp felett álló érdekére, a családi életre és az érintett harmadik

országbeli állampolgár egészségi állapotára, a 2008/115/EK irányelv (a visszatérési irányelv) 5. cikkében foglaltak szerint;

- b) biztosítja, hogy az említett állampolgárokkal szemben alkalmazott bánásmód és védelmük mértéke nem kedvezőtlenebb a 2008/115/EK irányelv (a visszatérési irányelv) 8. cikkének (4) és (5) bekezdésében (kényszerítő intézkedések alkalmazásának korlátozása), 9. cikke (2) bekezdésének a) pontjában (a kitoloncolás elhalasztása), 14. cikke (1) bekezdésének b) és d) pontjában (sürgősségi egészségügyi ellátás és a kiszolgáltatott személyek igényeinek figyelembevétele), valamint 16. és 17. cikkében (az őrizet körülményei) foglaltaknál.

5. cikk

Egyedi garanciák

- (1) E határozat alkalmazása során Lettország, Litvánia és Lengyelország megfelelően tájékoztatja a harmadik országbeli állampolgárokat vagy hontalan személyeket olyan nyelven, amelyet a harmadik országbeli állampolgár megért vagy észszerűen feltételezhető, hogy megért, az alkalmazott intézkedésekről, a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vétele és benyújtása céljából rendelkezésre álló, kijelölt pontokról, különösen a legközelebbi pontról, ahol nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújthatnak be, a határozat elleni fellebbezés lehetőségéről és az intézkedések időtartamáról.
- (2) Lettország, Litvánia és Lengyelország a 2., 3., 4. és 5. cikket a Belarusz okozta szükséghelyzet kezeléséhez feltétlenül szükséges ideig, de legfeljebb a 10. cikkben meghatározott időpontig alkalmazhatja.

III. FEJEZET

OPERATÍV TÁMOGATÁS

6. cikk

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség által nyújtott operatív támogatás

- (1) Lettország, Litvánia vagy Lengyelország támogatás iránti kérelmére az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség az Európai Határ- és Parti Őrség készenléti alakulatának bevetése révén – így adott esetben a gyorsreagálású állományhoz tartozó 1 500 fős személyi állomány, műszaki eszközök és bármely egyéb releváns támogatás biztosításával – operatív támogatást nyújt Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak a határigazgatás és a visszaküldés területén, vagy növeli annak mértékét.
- (2) Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) ügyvezető igazgatója az (EU) 2019/1896 rendelet 39. cikkének (5) bekezdése szerinti gyorsreagálású határvédelmi intervenciót vagy az említett rendelet 53. cikke szerinti visszaküldési intervenciót indíthat.
- (3) Kérelmüknek megfelelően az Ügynökség a következő tevékenységekkel támogatja Lettországot, Litvániát és Lengyelországot:
- a) a készenléti alakulat határigazgatási csapatok keretében történő bevetése valamint releváns műszaki eszközök (járőr-kocsik, szállítóautók, helikopterek,

hőkamerával felszerelt járművek, kamerák stb.) bevetése a határellenőrzés, és különösen a következő tevékenységek támogatása céljából:

- határőrizet,
 - határforgalom-ellenőrzés,
 - határokon átnyúló bűncselekmények felderítése,
 - jelentések készítése,
 - tolmácsolás,
 - a kiskorúak és a más kiszolgáltatott helyzetben lévő migránsok azonosítása, és a megfelelő továbbirányítási mechanizmusok biztosításával történő segítségnyújtás;
- b) a készenléti alakulat határigazgatási csapatok keretében történő bevetése valamint releváns műszaki eszközök bevetése azon harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésének támogatása érdekében, akik nem nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet vagy akiknek a területen maradáshoz való joga megszűnt, különösen az alábbiakhoz történő segítségnyújtás révén:
- visszatérést megelőző tevékenységek, beleértve a visszatérési tanácsadást és a harmadik országokkal folytatott együttműködés támogatását személyazonosítási missziók szervezése és a személyazonosítási meghallgatásokhoz kapcsolódó videokonferencia-szolgáltatás biztosítása révén,
 - önkéntes visszatérés,
 - kereskedelmi és charterjáratokon lebonyolított visszaküldési műveletek, beleértve a visszatérőknek a származási harmadik országba történő kísérését és adott esetben a harmadik országokban végzett, visszatérést követő tevékenységeket;
- c) a készenléti alakulat migrációkezelést támogató csapatok keretében történő bevetése a migránsok személyazonosításának – különösen az alábbiak révén történő – támogatása érdekében, beleértve a nemzeti előszűrések és útiokmány-ellenőrzések elősegítését is:
- támogatás nyújtása a személyes meghallgatási tevékenységekhez és a közös kockázati mutatók alkalmazásához a terrorizmussal esetlegesen kapcsolatba hozható személyek azonosítása, valamint az útvonalakra, az embercsempészekre és az elkövetési módokra vonatkozó, kiterjedtebb információgyűjtés érdekében,
 - támogatás nyújtása a migránsok nyilvántartásba vételét és ujjnyomataik rögzítését elősegítő EUODAC-eszközök és -személyzet révén,
 - a három érintett tagállam valamennyi olyan kérelmének kiemelt kezelése, amely az Eurosur fúziós szolgáltatásainak – különösen az alábbiaknak – az igénybevételére irányul:
 - a különböző indulási helyekről Belaruszba érkező járatok nyomon követésére szolgáló légiforgalmi megfigyelés,
 - rendszeres megfigyelés biztosítása testreszabott képi hírszerzési szolgáltatások, többek között műholdas felvételek révén, amelyek a

helyzet értékelése érdekében lefedik a belarusz határ előtti, azzal szomszédos területeket, valamint olyan távolabbi, határ előtti területeket, amelyek fontosak a kirendelt személyzet és a telepített műszaki eszközök biztonságát fenyegető potenciális veszélyek jobb megértése szempontjából,

- amennyiben lehetséges és szükséges, testre szabott, többcélú, a határ menti belarusz területeket lefedő légtérellenőrző szolgálat biztosítása Lettorszagra, Litvániára és Lengyelországra kiterjedő regionális megközelítés keretében, vagy olyan konkrét tagállam(ok) támogatásával, amely(ek) éjszaka képes(ek) megfigyelést végezni;
- d) a közösségimédia-platformok figyelemmel kísérése, hogy időben észleljék a potenciális migránsok csoportjait, és reagáljanak az uniós határok felé irányuló bármilyen tömeges mozgásra;
- e) igényre szabott kockázatelemzési termékek biztosítása;
- f) adott esetben egyéb különleges támogatás.

7. cikk

Az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal által nyújtott operatív támogatás

Lettország, Litvánia vagy Lengyelország támogatás iránti kérelmére az Európai Menekültügyi és Támogatási Hivatal (EASO) kiemelten kezeli a szükséges operatív támogatás rendelkezésre bocsátását, különösen a következő tevékenységek révén:

- a) menekültügyi támogató csoportok kiküldése;
- b) a nemzetközi védelem iránti kérelmek nyilvántartásba vétele;
- c) a menedékjog iránti kérelmek elsődleges elemzésének megkönnyítése;
- d) a kérelmezők személyes meghallgatása a kérelmükről és érkezésük körülményeiről;
- e) a különleges bánásmódot igénylő kérelmezők megfelelő személyazonosításának és körülményeik értékelésének támogatása;
- f) a befogadó létesítmények igazgatásának, megtervezésének és megfelelő színvonalú kialakításának elősegítése;
- g) a nemzetközi védelmet kérelmezők vagy lehetséges kérelmezők részére nyújtott tájékoztatás, és amennyiben rászorulnak, különleges segítség nyújtása;
- h) szakértelem biztosítása, különösen a tolmácsolási és fordítási szolgáltatások, a származási országokra vonatkozó pontos és naprakész információk, valamint a menekültügyi esetek kezelésére és feldolgozására vonatkozó ismeretek tekintetében;
- i) képzés nyújtása az illetékes vagy egyéb hatóságok személyzete számára;
- j) adott esetben egyéb különleges támogatás.

8. cikk

Az Europol által nyújtott operatív támogatás

Lettország, Litvánia és Lengyelország támogatás iránti kérelmére az Europol kiemelten kezeli a szükséges operatív támogatás rendelkezésre bocsátását a következő tevékenységek révén:

- a) szakértők kiküldése az adatoknak az Europol adatbázisaiban tárolt adatokkal való összevetése, a tagállamok közötti gyors és biztonságos információcsere elősegítése és az operatív elemzés támogatása céljából;
- b) igényre szabott elemzési termékek, például fenyegetésértékelések, stratégiai és operatív elemzések és helyzetjelentések biztosítása;
- c) a tagállamok támogatása az internet felhasználásával és az (EU) 2016/794 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének m) pontjában említett tevékenységek révén elősegített, támogatott vagy elkövetett migráncsempészség és az ahhoz kapcsolódó bűncselekmények elleni küzdelemben;
- d) szükség esetén egyéb különleges támogatás.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

9. cikk

Együtműködés és értékelés

- (1) A Bizottság, az érintett európai uniós ügynökségek, valamint Lettország, Litvánia és Lengyelország szorosan együttműködnek és rendszeresen tájékoztatják egymást e határozat végrehajtásáról. Lettország, Litvánia és Lengyelország a migrációs felkészültségi és válságkezelési mechanizmus uniós hálózata útján továbbra is beszámol valamennyi releváns adatról, beleértve az e határozat végrehajtása szempontjából lényeges statisztikai adatokat is.
- (2) Lettország, Litvánia és Lengyelország szoros együttműködést biztosít az UNHCR-rel és az érintett partnerszervezetekkel annak érdekében, hogy az e határozatban, valamint a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvben és a befogadási feltételekről szóló irányelvben meghatározott szabályoknak megfelelően meghatározzák a kérelmezőknek a jelenlegi szükséghelyzetben nyújtandó támogatás módozatait.
- (3) A Bizottság Lettországgal, Litvániával és Lengyelországgal együttműködve folyamatosan figyelemmel kíséri és felülvizsgálja a helyzetet, és adott esetben az EUMSZ 78. cikkének (3) bekezdése szerinti tanácsi határozatra irányuló javaslat révén javaslatot tesz e határozat hatályon kívül helyezésére vagy meghosszabbítására. E célból Lettország, Litvánia és Lengyelország a Bizottság rendelkezésére bocsátja az említett felülvizsgálat elvégzéséhez és a hatályon kívül helyezésre vagy meghosszabbításra vonatkozó javaslat elkészítéséhez szükséges konkrét információkat, valamint a Bizottság által kért bármely egyéb információt.

10. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

- (1) Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő [...] napon lép hatályba.
- (2) A 9. cikk sérelme nélkül, ezt a határozatot a hatálybalépését követő hat hónap elteltéig kell alkalmazni.
- (3) Ezt a határozatot alkalmazni kell minden olyan harmadik országbeli állampolgárra, aki e határozat hatálybalépésének időpontjától kezdődően érkezik Lettország,

Litvánia és Lengyelország területére, valamint azon harmadik országbeli állampolgárokra, akik a belarusz rezsim lépéseinek eredményeként már e határozat hatálybalépése előtt Lettország, Litvánia és Lengyelország területén tartózkodtak, és akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét még nem vették nyilvántartásba, vagy akik esetében a kiutasítási eljárás még nem kezdődött meg.

- (4) Ezt a határozatot továbbra is alkalmazni kell azon kérelmezők tekintetében, akiknek a nemzetközi védelem iránti kérelmét e határozat rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vették, mindaddig, amíg kérelmükről jogerős határozat nem születik, vagy amíg az érintett harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése a 4. cikkel összhangban meg nem történik.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*